

SZYMON KORWIN KOSSAKOWSKI

*Regimentarz, a z ogłoszenia Narodu Litewskiego
Hetman Polny W. X. Litt:*

Nie używam chlubnych dla siebie wyrazów, iak wiek mój cały naznaczać bym mógł gorliwą z azardem życia posługą Ojczyźnie, przestając na tytule nayszacowniejszym Szlachcica Polkiego wolnego. Taż gorliwość czyta skłoniła mój umysł, ażebym nabierał więcej zdatności w służbie Woyska zawsze zwycięskiego wielkiej Monarchini dla wyługi pożyteczney w własnym Kraiu, którego bym za mój już znać nie chciał, ieżeli by Rząd Republikantki Prawa Święte Oycow naszych i wolność równie z życiem miła, były nam odjęte, iak są w narzucie gwałtownym nowej reformy i nieznaioamey, ani ze swojego składu, ani z stosunkow, ani zgodney z polityką Ustawy rządu Seymu terażniejszego. Gdy zaś na zwrócenie tych gorzących powszechność i całą Europę postępkow, Nayaśnieysza Imperatorowa Pani wspaniałością i wielkością Duszy swojej przewyższająca potęgę Maiestatu swojego, mogąca użyć oręża sprawiedliwie bez sprawienia się komużkolwiek za złamaną wiarę, i ubliżenie uczynione Tronowi swojemu przez Seym nieprawy, skłania się za głosem serca pełnego litości, używa go na wsparcie raczey, szczęścia, i swobod Narodowych. Naymilszą uczulem słodycz w Duszy moiej w tey znajdując się posłudze, którą zwiedzeni i nieuważni czernić usiłują, sami sobie wkładając więzy, i sami porzucając się w przepaści błędow; służąc tey wielkiej Monarchini, służę oraz nayszlachetniey mojemu Kraiowi, a zawołany, od Mężow cnotliwych, i prawdziwie Duchem rozsądnego Patryotyzmu rchnących w generalney Konfederacyi W. X. Litt: na sprawowanie powinności, i Urzędu Hetmana, złożywszy uroczyste Słuby posłuszeństwa i wierności, za rzecz mam naypierwszą dopełnić obowiązku na mnie włożonego, w akcie generalnym Konfederacyi wolney i szczegulney Instrukcyi od teyże Generalności mnie daney. Pragnę stać się dogodnym całemu Kraiowi i każdemu w szczegulności Obywatelowi, takoweż odbieram i widzę rozkazy dane Woysku przyiacielskiemu Nayaśnieyszey Monarchini; moją więc będzie winą i przestęptwem, ieżeli przeciwno skutki odpowiadać będą tym zamiarom, gdy słowne do zalecenia znajda się skłonności Obywatelskie, iako przeciwnie, niechay każdy zlorzeczy na zwodzicielow i na polączeniu się z przestępnymi. Chcąc więc iasne tych żądań przelożyć Publiczności prawidła, w następujących Punktach poddać ją do wiadomości Publiczney postanowiłem: Zwierzchność Duchowną obligując, ażeby rozkazała one Xięży Plebanom z Ambon przez cztery po sobie idące Niedziele publikować Ludowi, zakazując oraz, ażeby odtąd żadne buntownicze Uniwersały Publiczność mieszaiące, i w zgubę Kray cały pograżaiące zkadkolwiek bez podpisu naszego rozsylane, czytane i publikowane nie były pod karą na sprzeciwiających i exekucyą Osob i majątkow.

A naprzód, oświadczamy, iż w każdym Powiecie według dawnego Prawa co do mieysca obrany Marszałek z sześciami Konfyliarzami Powiatowemi sprawować będzie, naymniey we trzech Osobach Urzędowanie innym Juryzdykcyom przedtym właściwe, co do samych tylko Spraw uczynkowych i gwałtow nowo wydarzyć się mogących, i społeczność Publiczną mieszaiących, w żadne inne niewdaiąc się Sprawy pod nieważnością do dalszego ogulnego w Kraiu urządzania. Do teyże Zwierzchności należeć będzie opatrzenie Prowiantow dla Woysk konfyliujących, i przechodzących, iakoteż innych potrzeb, niemniey exekwowania wszelkich zaleceń od Konfederacyi generalney, i od Nas z woli teyże
Kon-

Konfederacyi podpisanych. Tym więc końcem obrany byź ma Płarż dla utrzymywania dwóch Protokółow, iednego na decyzye w oskarżeniach, i na rezolucye dawane. Drugiego do zapisywania akcessow do Konfederacyi od Obywateli całego Powiatu w tym czasie rozłączonych i nierozłączonych, słowem iednym ta Juryzdykcyja zajmować się ma tym wszystkim, co bezpieczeństwo Publiczne, i każdego Obywatela zarcza będąc posłuszną rozkazom generalney Konfederacyi, chcąc zaś takową pracę mieć nagrodzoną, i Obywatelom sprawującym ją nie uciążliwą każdemu aktu sprawującemu te posługę Konfylliarzowi naznaczamy na Miesiąc Tyśiąc Złotych, Marzalkom zaś w sowitz funduszu osobną Instrukcyą wskazanego.

Powtórne Podatki wszelkie Publiczne, jako z gorliwości cnotliwej Obywatelskiej są funduszem woyska, i potrzeb Publicznych, gdy to wszystko jest w nieporządnym zamieszaniu, nim do zaspokojenia przyydzimy, nigdzie i w niczyjej straży przyzwoiciej złożone byź nie mogą, jako u samychże Włascicielów. Przeto oświadczamy, iż ktobykolwiek i gdziekolwiek, i komukolwiek z takowych podatków, còzkolwiek wypłacił, to przyjetym odtąd nie będzie, i do zapłacenia powtórneho, każdy obligowany zostanie, wyjąwszy to co na woysko krajowe z dóbr Ziemskich, Duchownych i z dóbr Królewskich affygnować będziemy z woli Konfederacyi Generalney z podpisem naszym, lub na inne nieuchronne potrzeby. Do takowego zatrzymania Podatków, należec nie mają Prowenta Celne i Mieyskie, lecz te w każdym Powiecie, gdzie są Miasta, albo Celnicy po wykonaney przysiędze na wierność Konfederacyi sposobem i przepisem według Prawa exekwowane byź mają, i co kwartał do Kassy Konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do Generalności raportować ma.

Potrzebie Na Magazyny dla Woyska Starostwa dostarczać będą w różnym ziarnie, siano i słomy, za Paletami, co w czasie policzonym zostanie do kwart, przeto nie włościanie, ale sami possessorowie ten podatek składać i dostarczać będą. Czego Konfederacye mieyscove przestrzegać surowo mają. Obywatele zaś inni zupełnie od tey powinności, a szczegulniey Bracia Szlachta niemająca włościan uwolnieni będą.

Poczwarte Patrzymy nie bez wzruszenia serca, jako włościanie, prawdziwi karmiciele Narodu i Dobrodzieje przez gwałtowne wybieranie Rekrutów w tym czasie, jako niewinne ofiary na rzeź bez względu są wystawiani nie mając potrzebnego, a wczesnego do tego dzieła wyćwiczenia i przygotowania, przeto zakazujemy, ażeby żaden Rekrutów niewydawał, i nieprzystawował, a powracających do Domów przyymował pod surową karą do czasu zaspokojenia Krajowego.

Popięte Jako żądamy wszystkich do jedności braterskiej połączyć narychley, tak wszystkie względy oświadczamy dla piszących się i akcessa czyniących do Konfederacyi naszej w czasie przepisanym, to jest w każdym Powiecie od podpisania Aktu Konfederacyi naznaczając dwa Tygodnie, a według Aktu Generalney Konfederacyi od daty tegoż Aktu Senatorom i przeszlego Seymu Posłom dwa Miesiące, tak po upłynionym tym czasie Protokół ma byź zamknięty, i dobra takowych zaciętych i nieuważnych Obywateli, natychmiast przez Konfederacye Mieyscove, mają byź całkowicie sekwestrowane i zajęte.

Po-

Pozosta. Do tego dobrodzieystwa przypuszczani bydź nie mają ci, którzy nie z urzędu, nie z nakazu jakiegokolwiek zwierzchności Krajowej, lecz z przywłaszczoney władzy na zagubienia Rządu, stanu Szlacheckiego i obalenia najswiętszej Religii, buntownicze pisma rozrzucali, schadzki i spiski pod różnemi pozorami Klubow składali, oświadczenia nawet w Aktach nagrod tajemnym zaboycom czynili, do mordow publicznie lud podbudzali, takowych woyska mają ordynanse ścigać, i do Sądu na przykładną karę zatrzymać, a dobra ich Konfederacya Powiatowa natychmiast za sekretnym ordynansem zajmować w sekwestr będą, w tey liczbie umieszczeni będą i ci, co kupy zbierać będą, i co zapilawszy się i zaprzysięgłszy do Konfederacyi naszej, przeciwne machinacye i buntury wżeczynać odważą się.

Po siódma Miasta nasze i w nich pożyteczni Obywatele zwiedzeni od buntowników nawłasną swoją szkodę, gdy tego poznawać niechcieli, jako byt ich dobry, i pomyślność od nikogo barzicy niezależała, jak od pomyślności Obywatelów, którzy biorąc od nich potrzeby do wygody życia, dzielą się z nimi, Prowentami ziemi, i wspólnie wspierają się, jako tych złośliwych Intrygantów i Kłopistów, nie inny był zamiar, jak tylko zaiąć się Juryzdykcyą Magistratów, Prowentów Miejskich, i uludzenia cnotliwego polpółstwa, dla z bogacenia siebie, a w czasie dla wzburzenia i Miast i Kraju, przez zerwanie rządu i wprowadzenie Anarchii, w której lotry sami Królestwo swoje budują, pospolicie ci to są co pierwsi będąc zapalaczami, pierwsi porzucili Miasta, i wydali teraz na nienawiść Obywatelską i uszkodzenie, Tytuły z sobą Miejskie, i pieniądze zabrawszy; Obligujemy przeto Miasta nasze, ażeby sprawiedliwy Raport dały do Generalney Konfederacyi, kto ich buntował, komu i jakie pieniądze dawali, za wyrabianie Przywilejów, i na inne wyderkafy, jako też kto Prowenta Miejskie zabierał, a to dla nagrodzenia właścicielom, i poszukiwania Funduszu publicznego; za który same miasta w odpowiedzi będą, jeżeli tego rzetelnego nblizą wyznania w przeciągu Dwóch miesięcy. Równie przykazujemy kahałom w tymże przeciągu czasu dać wierny Raport, kto im nakazał, i dozwolił podatki składać i na gmin, i gdzie i komu takowe summy rozdali. Niechay pozna Publiczność, i rozdzieli prawdziwą cnotę od obłudy, i chęci z bogacenia się niesprawiedliwego. Ten to jest wżeteczny zamiar zwodzicielów, oczerniać tych, co pracowitym i sumiennym zbiorem ulepsząją majątki swoje mając zaco kochać Oycyznę i z czego być iey usługnym, nazywając i czerniąc ich pod imieniem nieznanym w Polścze z rzeczy iznaczenia Arystokratów, ażeby rozpuśnym chuciom swoim dogadzając w próżnowaniu przez zwodnicze Maxymy bogacili się sami z pracy cudzey, a Oycyznę w ustach tylko i w kieszce, nie zaś w sercu i z pracy Ziemiańskiej gruntowali. Ich to jest zgubny przemyśl ogłosić w słowach pod opieką Krajową wolność Rolników, ażeby iędząc po wsiach, wybierali podatki, jakoby na interes tych cnotliwych Ludzi, pobudzając ich do buntu, nie zgoła dobrego i sprawiedliwego im nie czyniąc, owszem drażniąc tylko łatwo-wiernych. Możeż, niebyć Interessem całego Narodu szczęście i prawdziwie rozumna wolność tych cnotliwych Ludzi i pracowitych, którey zepewne Narod równie cnotliwy nieodmówi? lecz takowych biegusow i buntowników, jako wierutnych zwodzicielow

cielów, komendy mają rozkaz ścigać, a sami włościanie, wydawać ich, i do Konfederacyi przystawiać są obowiązani dla uniknienia surowości w Exekucyach.

Nakoniec już cały Narod Litewski jest w Związku prawnym Konfederacyi Generalney, Już doświadczamy wsparcia Woysk Przyjacielskich Najjaśniejszey Imperatorowey całej Roslyi; już jesteśmy pełni nadziei końca bliskiego wszelkim nieporozumieniem się; już spodziewamy się, że wszystkie zwodnicze sztuki i łudzenia ustać muszą, a zdrowa rada skłoni i ziednoczy w krótcie Narod cały; już widzicie komu ufność oddać możecie, że ich szczęście i swobody Kraiowe obchodzić koniecznie muszą. Przestańcie podlego ulegania, i i na bezrozumne odgłosy nie dajcie baczenia, umieycie rozdzielać, politykę szczęścia ogólnego Kraiu i trwałości własney Oyczyzny, od płochych wniosków z uczynków Podkomendnych, Kto kiedy rozumnie i sprawiedliwie posądzał cnotliwego i dobrego Pana dla mniey przystoynych postępów czeladzi? Przed Bogiem i Narodem poprzyściągłem, i tyśiąc kroć razy miło jest mnie, i każdemu ponowić te fluby, jako niewidzę i nikt dostrzedz niemoże ogólnego szczęścia Kraiu naszego tylko w poważeniu tego Sąsiedzkiego Mocarstwa ogromnego, mającego własny interes widzieć nas rządnych i szczęśliwych, jako w sobie, którą wieki następne, między Cuda natury i wielkości klasć będą Najjaśniejszey Imperatorowey całej Roslyi. Niemaż Pani wyżey umiejącej cenić, Prawa Ludzkości, i Prawa rozsądney wolności i Sprawiedliwości: doświadczają i kosztują Narody, Berlu Jey poddane Darow; kładąc i wielbiąc Ją w rządach przymiotów Bóstwa. Doświadczali i doświadczają Sami Nieprzyjaciele i zawoiowane Kraie przyjemniejszego i wspanialszego z Sobą obeyscia się, iakiego niekosztują w samym Pokoju. Możemyż my niepokładać zupełney Ufności? Możemyż wątpić ażeby chciała dopuścić iakieykolwiek Plamy na świetney karcie Panowania swojego zawsze natchwałebniejszego z Narodu naszego i znas niemogących klasć się nigdy, na Szali wpowadze Jey Sławy? Niech was przestaną ludzi te pełne nadętości i płocne odgłosy, sławy Narodu, zagrzebania się w ruinach Kraiu, widzicie tych Oratorów przenoszących już swoją Wymowę, za granice obce, a nietościwych na Krew współ Braci: widzicie iak Oręż Jch cały w Języku zwodniczym był tylko, nie w rozumnym Umiarkowaniu: są to Jaszczurki, wnętrności własney Matki szarpiące, Padalce własny Płód pożerające, Jch zaiadłość do Krwi Braterskiej, Jch Junakierya do Maiątkow i Urzędow naszych ściągala się, któremi się karmić i przyodziewać chcieli, nie zaś do prawdziwey Posługi Narodowi własnemu. Winieniem był te prawdy, któremi przeięty i przekonany jestem ogłosić Publiczności dla zachowania każdemu współ-Obywatelowi iako Bratu spokojności dla Dobra Kraiu w iedności naszej i nakoniec dla usprawiedliwienia Mnie Samego przedemną i Sumnieniem, ażebym nie sobie wyrzucić niemógł; do was więc waszego szczęścia i Nieszczęścia Losy należeć będą. Dan w Wilnie.

SZYMON KORWIN KOSSAKOWSKI.

(L.S.)

